

עם הרבה הראשונה

נאום משה שרתוק בכינוס הישובי

5.11.1941

doc00369

איני אומר זאת כדי שנתנחם. הרבה עוד נסבול וניאבק עד אשר נשיג את הכלים הממלכתיים. נעשה לפי שעה באמצעים שבידינו.

הלחץ לגבי ההתנדבות הן לא רק דבר מותר, אלא מחוייב המציאות. לא יתכן שמשתמט מחובה לאומית יהיה דינו שווה עם מי שמילא את חובתו הלאומית, אין זה שוויון. זהו סילוף השוויון. ותנאי ללחץ הוא - יחס הישוב. אם ידע המשתמט שלא יוכל להתהלך בראש מורם, אם ידע כי מנת חלקו אי-כבוד יכנע. יתגבר יצר הטוב שבו שהוא ישנו בלב כל אחד על היצר הרע.

ומשפחות החיילים זכאיית לתמיכה עזרת השלטון הצבאי אינה מספיקה. היא נקבעת לפי מידות זרות. פמשלת ארץ ישראל מסגרת במילוי חובתה כל-פי משפחות החיילים וכלפי המשפחות רים פחמת פחלות ופגימות. נעשה הכל כדי להגיע את הממשלה לתקין יחסה אך אל נחמת אך ורק לזה.

יש כבר משפחות של חללי הרב-חללי בכור. צריך לעזור להן עז שית-קבלו פיצויי הצבא. צריך להכניסן למסי-לול החיים הכלכליים, לחנך את ילדיהן הנך ראוי לבניהם של חללי הבכור.

נחוצה התעוררות להתנדב, נחוצה לחץ על המשתמט ונחוצה דאגה למשפחת החייל. כל אלה קשורים זה בזה.

חנודר שלנו חי באשליה של נורמ-ליות. הוא מתחנך כבן עם שיש לו הכל, ששאלתו נפתרה. לפעמים אינו מרגיש את מוראי החיים היהודים בנולה. לפע-מים אין קשר ישיר בינו לבין אלפי היהודים הנרדפים עזה בארצות איר-ופא ואינו מרגיש שזה אחיו, אביו שנה-רג ונענה. גם לא חסיד הוא תומס את הנסיבות הסטובכות שבהן אנו נתונים וכתפיסת ברובה הוא פניע לאסס מצישה עלינו להתנכר ע"י מעולה גם על מוס-חינוכי זה. נישן לעצמנו צי הישיב הוא שדה מערכה של העם היהודי כולה.

נצרך את כל מאמצינו האנושיים וה-לאומיים לשם ריבוי כוח בשביל העם כולו. לתוך סאפיז ההתנדבות נערה את אזרות הפרץ והיוסה שלנו המת-בטאים אצלינו בגילויים כה רבים ומזהירים.

וגורל הזכות כן חומר החובה לייצג את עם ישראל ולקדש את שמו במלחמה נגד הצורר. לא זכינו עדיין מצד אומות העולם להכרה מלאה, כלום משום זה נשלול מ-עצמנו את הכרתנו אנו בזכותנו ובחובתנו? את התנאים הקשים שאנו נתונים בהם נשנה רק מתוך מאבק עצום וממושך ולא בחיבוק ידיים. המוסד העליון של התנועה הציונית קרא להתנדבות, וקריאתו לא נשארה מעל, נענתה הרבה הראשונה. והם כבר קידשו את שם ישראל וכבר י-צרו בקרב הישוב אוירה שאפשר לנשום בה. אחרת היינו נחנקים בתוך הסתירה שבין התביעה הנוקבת לבין אפס מעשה. אמת הוא שהמתנדבים החדשים אינם משקפים את כל חלקי הישוב במידה שווה. הרוב הגדול בא דוקא מהעמדות ה-ישוביות שמכל בחינה לאומית, מבחינת עבודה וביטחון ושמירת עמדות טריטורי-אליות קשה להוציא אנשים מתוכם אבל מי שמאוגד יותר נתבע יותר ומוכרח להי-ענות יותר. אך בתנאי אחד, לבל יישאר בודד. העיר הגדולה המושבה הגדולה מו-כרחות להיענות! בצבא מיטשטשים הג-בולין, יש אמנם מחיצות חדשות, זה לפי היחס אל הלשון העברית, אל הציונות, אל שאיפת ההופעה היהודית, אבל משאר הבחינות יש תהליך של התרועעות ושל התמזגות כל החלקים.

היו שפסלו את סמכותו של העם היהודי ושל הישוב לגייס אנשים לצבא. לא מפי הדוברים בך חי ויחיה הישוב. מראשיתו חי הישוב כעובר של מדינה ואצר בתוכו תוכן ממלכתי, ע"י קיום שלטון עצמי בלי כל הכרה חיצונית בדבר. משטר ביטחון, מערכת מוסדות שאין לשום ציבור יהודי בעולם היו נחלתנו כאן מלכתחילה. תפקיד קשה הוא לבצע תפקידים ממלכ-תיים בלי כלים ממלכתיים, אבל זהו גורלנו ונישא אותו.

אילו היו לנו הכלים הממלכתיים הדר-ושים היו נפתרות הרבה שאלות אצלנו. גם יחסי המפלגות גם ענין המשמעת, גם שיתוף הפעולה בין מוסדות, וגם תשלום המיסים הלאומיים.

אך אל ניפול בעיני עצמנו. מי יודע מה היתה ההתנדבות של האנגלים לתש-לום מיסים, אילולי ידעו, כי בלי הה-תנדבות תבוא הכפייה? מי יודע איך היתה ההתנדבות לצבא בעמים אחר-ים. בלי חובה וכפייה?